

Faktencheck Mpox

Informacije o simptomima, prevenciji kod sumnje i nakon potvrđene infekcije

U maju 2022. su se u Austriji prvi put pojavili slučajevi Mpox-a (bivše majmunske boginje, engl. „monkeypox“). Širenje je povezano sa globalnim ubrzanim širenjem koje je SZO klasificirala kao „Public Health Emergency of International Concern (PHEIC).

Ako imate tegobe, posebno poslije rizičnih kontakata, obratite se svom doktoru ili nazovite dežurni telefon 1450!

Mpox je bolest koja se mora prijaviti.

Zašto se majmunske boginje sada nazivaju Mpox?

Od 28. 11. 2022. SZO preporučuje preimenovanje engleskog izraza "monkeypox" u "mpox" da bi se suprotstavilo rasizmu i stigmatizovanju. BMSGPK slijedi preporuku i od sada bolest naziva Mpox. U prelaznoj fazi koristi se naziv Mpox (majmunske boginje).

[Link na objavu SZO-a](#)

Šta je Mpox?

Mpox (engleski: mpox) je zarazna bolest koju uzrokuje Mpox virus (MPXV).

Kako se prenosi Mpox?

- U prvom redu kroz direktan, blizak kontakt sa osipima, mjehurićima ili bubuljicama oboljelih, npr.:
 - poljupci
 - grljenje
 - maženje
 - seks
- kontakt sa korištenim predmetima, npr.:
 - peškiri
 - posteljina
 - odjeća
 - suđe
 - erotske igračke
- kapljična infekcija, npr.:
 - duži razgovor na malom razmaku

U bliskom kontaktu (uključujući polni kontakt) sa oboljelim licima velika je vjerovatnost za prenošenje. Sadržaj mjehurića veoma je zarazan.

Koje simptome izaziva Mpox?

Simptomi se javljaju 5 do 21 dan nakon kontakta sa oboljelim licem, ali su u 2022. uočeni i nakon kraćeg perioda inkubacije od 2 do 4 dana.

- U početku se mogu pojaviti opšte tegobe:
 - temperatura, groznica, iscrpljenost
 - Bolovi: glava, leđa, mišići
 - natečeni limfni čvorovi
- Karakteristične su promjene na koži:
 - osip: mrlje, mjehurići, bubuljice
 - mogu se pojaviti po cijelom tijelu, uključujući sluznice, te uzrokovati jake bolove
 - U aktuelnoj epidemiji često u genitalnom ili analnom području
 - kasnije se stvaraju kraste i otpadaju
 - Link na slikovne primjere: <https://www.ecdc.europa.eu/en/monkeypox/images-monkeypox-lesions>

Zarazni ste dok sve kraste ne otpadnu i promjene na koži ne ozdrave (obično 2-4 sedmice).

Koliko je opasan Mpox?

- Simptomi obično nestaju sami od sebe nakon nekoliko sedmica. Većina slučajeva u 2022. protekla je blago do umjereno.
- U vanrednim slučajevima tok bolesti može biti težak i čak smrtonosan:
 - dodatne infekcije kože
 - upala srčanog mišića
 - encefalitis
 - upala pluća
 - upala očiju sa trajnim oštećenjima očiju
- Sljedeće grupe osoba imaju povećan rizik za teški oblik Mpox-a
 - Novorođenčad i djeca (< 7 godina)
 - trudnice
 - lica sa imunodeficijencijom

Kako mogu prevenirati Mpox?

- strogo paziti na higijenu
- bez bliskog kontakta sa oboljelim licima
- bez kontakta sa predmetima koje koriste oboljela lica
- izbjegavanje čestih promjena i/ili anonimnih polnih kontakata

Kondomi ne pružaju dovoljnu zaštitu kod seksualnih kontakata. Za prenos virusa dovoljan je blizak (kožni) kontakt (uklj. polni kontakt)!

Šta ću uraditi ako sumnjam na Mpox?

Kontrolni spisak: Odnosi li se jedna ili više sljedećih tačaka na mene?

- Da li imam tegobe?
- Da li sam bio/bila u bliskom kontaktu sa nekim kome je dijagnosticiran Mpox?

- Da li sam imao/imala mnogo bliskih kontakata u proteklih 21 dan?
 - Takođe seksualne kontakte?
 - Uglavnom sa strancima?
- Da li sam bio/bila na mjestu gdje se pojavljuje Mpox?

Ako da:

- strogo izbjegavati daljnje kontakte i paziti na dobru higijenu
- obratiti se doktoru ili na dežurni telefon 1450
- razgovor sa doktorom
 - Prethodno se najavite telefonski!

Imao/imala sam kontakt sa osobom oboljelom od Mpox-a. Šta trebam napraviti?

- strogo izbjegavati bliske kontakte
 - posebno sa rizičnim grupama
- paziti na higijenu
- uspostaviti kontakt sa dežurnom zdravstvenom službom 1450
 - pripremite informacije o svojim simptomima, prethodnim vakcinama protiv velikih boginja i o posljednjem kontaktu sa oboljelim licem
- Kontakt osobe mogu se vakcinisati i poslije kontakta. Vakcinisanje treba da uslijedi nakon kontakta što je ranije moguće unutar 4 dana, a suvislo je do najduže 14 dana
 - lokalna zdravstvena služba ima više informacija o tome
- obratite se doktoru ako imate tegobe

Šta ću da uradim ako mi je potvrđen Mpox?

- Službena izolacija, u pojedinačnim slučajevima umjesto toga ograničenje kretanja, do zacjeljivanja svih kožnih lezija:
 - pregled kod doktora potvrđuje da su sve promjene na koži ozdravile
 - strogo izbjegavati bilo kakav fizički kontakt sa drugim ljudima
 - ako je u domaćinstvu više lica, osigurajte da ostanete u vlastitoj sobi, idealno bi bilo koristiti vlastiti WC i kupatilo
 - nemojte dijeliti kućanske predmete, peškire, posteljinu sa drugima

- Objava kontakt osoba zdravstvenoj službi:
 - (bliski) kontakti u proteklih 21 dan
 - kontakt osobe mogu se vakcinisati nakon kontakta
- Medicinska pomoć:
 - obratite se na dežurni telefon 1450 ili doktoru ako se zdravstveno stanje pogorša

Šta ću raditi kada završi službena izolacija?

- očistiti i dezinfikovati korištene stambene prostorije
 - Tačna uputstva pružaju „Preporuke za pacijente i ukućane za završno čišćenje i dezinfekciju kod potvrđene infekcije sa Mpox virusima (majmunske boginje) (MPXV)“
- Polni odnos treba praktikovati sa zašitom u sljedećih 12 sedmica (kondom)

Kako mogu dobiti vakcinu protiv Mpox?

U Austriji je trenutno dostupan ograničen broj vakcina protiv Mpox. Vakcinisati se mogu sljedeće osobe:

- Preventivno vakcinisanje dostupno je određenim zdravstvenim radnicima sa visokim rizikom od infekcije, kao i osobama sa ličnim rizičnim ponašanjem, to su osobe koje često mijenjaju polne kontakte, posebno muškarci sa istospolnim partnerima.
- U slučaju kontakta sa osobom oboljelom od Mpox-a, vakcinisanje je moguće i postekspozicijski, dakle nakon kontakta: Kontakt osobe trebale bi u idealnom slučaju biti vakcinisane unutar 4 dana, najviše 14 dana nakon kontakta („postekspozicijsko vakcinisanje“).

Gdje se mogu vakcinisati?

- Vakcinisanje se organizuje putem zdravstvenih službi
- Ako ste kontakt ili rizična osoba, obratite se lokalno nadležnoj zdravstvenoj službi

Gdje se mogu testirati?

- Ako se sumnja na infekciju Mpox, daljnje razjašnjenje provodi doktor
 - Obavezna je prethodna najava telefonom [Vidi takođe: Šta ću činiti ako sumnjam na Mpox?]

Gdje mogu pronaći ostale informacije na temu Mpox?

- Austrija
 - [Mpox \(majmunske boginje\) \(sozialministerium.at\)](https://sozialministerium.at)
 - [Mpox \(majmunske boginje\) - AGES](#)
 - [Znanje umjesto predrasuda – majmunske boginje – Aids pomoć Beč](#)
- Evropa
 - [Mpox \(Monkeypox\) \(europa.eu\)](https://europa.eu)
 - [Joint ECDC-WHO Regional Office for Europe Mpox Surveillance Bulletin \(europa.eu\)](#)
 - [RKI - Zarazne bolesti A-Z – Mpox/Affenpocken](#)
 - [UK-Mpox \(monkeypox\): background information](#)
- Svijet
 - [Mpox \(monkeypox\) outbreak 2022 - Global \(who.int\)](https://who.int)
 - [Mpox | Poxvirus | CDC](#)
- Kontakt sa doktorima
 - 1450
 - [„Traženje doktora“ \(aerztekammer.at\)](https://aerztekammer.at)